

Kohtuasi C-580/23

Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1

Saabumise kuupäev:

21. september 2023

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Svea hovrätt, Patent- och marknadsöverdomstolen (Svea apellatsioonikohus (patendi- ja kaubandusajade apellatsioonikohus), Rootsi)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

20. september 2023

Apellandid:

Mio AB

Mio e-handel AB

Mio Försäljning AB

Vastustaja apellatsioonimenetluses:

Galleri Mikael & Thomas Asplund Aktiebolag

Põhikohtuasja ese

Autoriõiguse rikkumine

Eelotsusetaotluse ese ja õiguslik alus

ELTL artikli 267 alusel esitatud taotlus tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta direktiivi 2001/29/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas (EÜT 2001, L 167, lk 10; ELT eriväljaanne 17/01, lk 230) artikleid 2–4.

Eelotsuse küsimused

1. Kuidas tuleb olukorras, kus hinnatakse, kas tarbekunstiesemele kui teosele laieneb direktiivi 2001/29/EÜ artiklite 2–4 tähenduses autoriõigusest tulenev ulatuslik kaitse, uurida, kas ese peegeldab autori isikupära, väljendades tema vabu ja loomingulisi valikuid, ja milliseid tegureid tuleb või tuleks seejuures arvesse võtta? Sellega seoses on küsimus eelkõige selles, kas algupärasuse hindamisel tuleks keskenduda loomeprotsessiga seotud teguritele ja autori selgitustele tegelike valikute kohta, mida ta tegi eseme loomisel, või teguritele, mis on seotud eseme endaga ja loomeprotsessi lõpptulemusega, ning sellele, kas ese ise väljendab kunstilist tulemust.

2. Millist tähtsust omab vastamisel esimesele küsimusele ja küsimusele, kas tarbekunstiese peegeldab autori isikupära, väljendades tema vabu ja loomingulisi valikuid, tõsiasi, et

- a) ese koosneb elementidest, mida leidub tavalistes disainilahendustes?
- b) ese põhineb varasemate tuntud disainilahenduste või praeguste disainisuundumuste variatsioonidel ja kujutab endast neid variatsioone?
- c) identne või sarnane ese on loodud enne või – tarbekunstiesemest, millele teosena kaitset taotletakse, sõltumatult ja seda tundmata – pärast kõnealuse eseme loomist?

3. Kuidas tuleks hinnata sarnasust – ja milline sarnasus on nõutav – selle kontrollimisel, kas autoriõigust väidetavalt rikkuv tarbekunstiese kuulub teosele antud kaitse kohaldamisalasse ja rikub direktiivi 2001/29/EÜ artiklite 2–4 kohaselt teose autorile kuuluvat ainuõigust? Sellega seoses on küsimus eelkõige selles, kas hindamisel tuleks keskenduda sellele, kas teos on autoriõigust väidetavalt rikkuvas esemes äratuntav, või sellele, kas autoriõigust väidetavalt rikkuv ese jätab sama üldmulje nagu teos, või millele veel tuleks hindamisel keskenduda.

4. Millist tähtsust omab vastamisel kolmandale küsimusele ja küsimusele, kas autoriõigust väidetavalt rikkuv tarbekunstiese kuulub teosele antud kaitse kohaldamisalasse ja rikub ainuõigust teosele,

- (a) teose algupärasuse tase teosele antud kaitse ulatuse seisukohast;
- (b) tõsiasi, et teos ja autoriõigust väidetavalt rikkuv tarbekunstiese koosnevad elementidest, mida leidub tavalistes disainilahendustes, või põhinevad varasemate tuntud disainilahenduste või praeguste disainisuundumuste variatsioonidel ja kujutavad endast neid variatsioone;
- (c) identne või sarnane ese on loodud enne või – sõltumatult ja teost tundmata – pärast teose loomist?

Viidatud Euroopa Liidu õigusnormid

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta direktiivi 2001/29/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas artiklid 2–4.

Viidatud riigisiseseid õigusnormid

Seadus (1960:729) kirjandus- ja kunstiteoste autoriõiguste kohta (Lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk)

Seaduse § 1 kohaselt on isikul, kes on loonud kirjandus- või kunstiteose, autoriõigus sellele teosele, olenemata sellest, kas see on

1. väljamõeldud või kirjeldava sisuga kirjalik või suuline teos,
2. arvutiprogramm,
3. muusikateos või lavastus,
4. kinematograafiline teos,
5. fotograafiateos või muud liiki visuaalkunstiteos,
6. arhitektuuri- või tarbekunstiteos või
7. muul viisil loodud teos.

Seaduse § 2 kohaselt hõlmab autoriõigus – teatud piirangutega – ainuõigust käsutada oma teost seda reprodutseerides või üldsusele kättesaadavaks tehes originaalina või muudetud kujul, tõlgituna või kohandatuna mõnesse muusse kirjanduslikku või kunstilisse vormi või muud tehnikat kasutades. Teose reprodutseerimisena käsitatakse mis tahes otsest või kaudset, ajutist või alalist, täielikku või osalist reprodutseerimist mis tahes viisil ja mis tahes vormis. Teos on üldsusele kättesaadavaks tehtud muu hulgas siis, kui selle koopiaid pakutakse müügiks, renditakse või laenutatakse või kui neid levitatakse üldsusele muul viisil.

Seaduse § 53 punkti b kohaselt võib kohus karistuse hoiatusel keelata isikul, kes võtab autoriõigust rikkuva meetme või sellises meetmes osaleb, selle meetme jätkamise.

Põhikohtuasja asjaolude ja menetluse lühikokkuvõte

- 1 Põhikohtuasja pooled on ühelt poolt Galleri Mikael & Thomas Asplund Aktiebolag (edaspidi „Asplund“) ja teiselt poolt Mio AB, Mio e-handel AB ja Mio Försäljning AB (edaspidi üheskoos „Mio“). Asplund valmistab ja kujundab

erinevaid sisustustooteid ja mööbliesemeid. Mio tegeleb jaekaubandusega mööbli- ja sisustustoodete sektoris.

- 2 Asplundi tootevalikusse kuuluvad Palais Royal mööblisarja söögilauad (edaspidi „Palais-lauad“), mille kujutis on esitatud siin.

- 3 Mio tootevalikusse kuuluvad Cord mööblisarja söögilauad (edaspidi „Cord-lauad“).
- 4 Asplund esitas 2021. aasta oktoobris Patent- och marknadsdomstolenile (patendi- ja kaubanduskohus) Mio vastu autoriõiguse rikkumise hagi. Selles kohtuasjas palus Asplund muu hulgas, et patendi- ja kaubanduskohus keelaks Mio-l trahvi hoiatusel Cord-laudade valmistamise, turustamise või müümise. Mio esitas Asplundi hagile vastuväited.
- 5 Patent- och marknadsdomstolen (patendi- ja kaubanduskohus) rahuldab Asplundi hagi. Kohus otsustas, et Palais-lauad on tarbekunstiteostena autoriõigusega kaitstavad ja et Mio Cord-lauad rikuvad Palais-laudadele autoriõigusest tulenevat kaitset.
- 6 Mio esitas Patent- och marknadsdomstoleni (patendi- ja kaubanduskohus) otsuse peale apellatsioonkaebuse Patent- och marknadsöverdomstolenile (patendi- ja kaubandusajade apellatsioonikohus) ja palus jätta Asplundi hagi rahuldamata. Patent- och marknadsöverdomstoleni (patendi- ja kaubandusajade apellatsioonikohus) menetluses tekkisid küsimused, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta direktiivi 2001/29/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas.

Poolte peamised väited

- 7 Asplund väidab põhiosas järgmist. Palais-lauad on tarbekunsteosed, mis on teostena autoriõigusega kaitstud. Mio Cord-lauad on Palais-laudadega väga sarnased ja kuuluvad Palais-laudadele autoriõigusest tuleneva kaitse kohaldamisalasse. Seega rikkus Mio Cord-laudadest koopiade valmistamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemisega Asplundi autoriõigust Palais-laudadele.
- 8 Mio väidab põhiosas järgmist. Palais-lauad ei ole autoriõigusega kaitstavad. Laudadel puudub selleks, et neile laieneks autoriõigusest tulenev kaitse, piisav algupärasus. Palais-laudade kujundus tuleneb suures osas funktsionaalsetest ja tootmistehnilistest kaalutlustest. Palais-lauad põhinevad tavaliste disainilahenduste lihtsatel variatsioonidel ja nad ei ole algupärased. Kui Palais-lauad tunnistatakse autoriõiguse kaitse alla kuuluvaks, on kaitse ulatus igal juhul piiratud ja väga kitsas, arvestades, kui piiratud määral nad on algupärased. Laudadevahelised erinevused on piisavad selleks, et Cord-lauad jääksid väljapoole Palais-laudadele antud võimaliku kaitse kohaldamisala. Igal juhul ei ole Cord-lauad Palais-laudade imitatsioonid. Mio on Cord-lauad tootnud sõltumatult, lähtudes oma varasematest disainilahendustest ja rahvusvahelisest suundumusest, mille aluseks on ümarad vormid ja puidust või muust materjalist liistud.

Eelotsusetaotluse põhjenduste lühikokkuvõte

Küsimus, kas tarbekunsti ese on vajalikul tasemel algupärane, et olla teosena autoriõigusega kaitstav

- 9 Kohtuasi puudutab tarbekunsti esemeid, nimelt laudu. Kohtuasja keskmes on küsimus, kas Palais-lauad kui tarbekunsti esemed on kunstiteostena autoriõigusega kaitstavad. Küsimus, kas laudadele kui teostele tuleb anda kaitse direktiivi 2001/29/EÜ tähenduses, on vaja lahendada Euroopa Kohtu praktikas sätestatud hindamiskriteeriumide alusel (vt 12. septembri 2019. aasta otsus Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:721, punktid 29–31 ja 50, ning 11. juuni 2020. aasta otsus Brompton Bicycle, C-833/18, EU:C:2020:461, punktid 23–26 ja 37).
- 10 Patent- ja kaubandusajade apellatsioonikohus) arvates ei ole siiski selge, kuidas tuleks tõlgendada ja kohaldada Euroopa Kohtu märkusi teose algupärasuse kohta – nimelt et ese väljendab autori vabu ja loomingulisi valikuid. Nimelt on kahtlemata veel ebaselge, kuidas peaks konkreetne hindamine toimuma ja milliseid tegureid tuleb või tuleks arvesse võtta vastamisel küsimusele, kas tarbekunsti ese peegeldab autori isikupära, väljendades tema vabu ja loomingulisi valikuid.
- 11 Ühelt poolt võiks tõlgendus olla selline, et piisab sellest, et autoril on olnud vabadus ja ta on tegelikult teinud eseme loomisel erinevaid valikuid, et need valikud ei ole tingitud tehnilistest kaalutlustest, eeskirjadest või piirangutest ning et ese neid valikuid mingil viisil peegeldab ja väljendab. Selline lai tõlgendus

tähendaks seega praktikas seda, et hindamise lähtepunkt on loomeprotsess ise ja valikud, mida autor on selles protsessis teinud. See tähendaks ka seda, et põhimõtteliselt oleksid vabad ja loomingulised kõik autori poolt loomeprotsessis tehtud valikud, mis ei ole tingitud tehnilistest kaalutlustest, eeskirjadest või piirangutest.

- 12 Selline tõlgendus, mis põhineb tegelikel valikutel, mida autor on eseme loomisel teinud, võib tähendada, et kohtu tehtav algupärasuse hindamine keskendub loomeprotsessile ja sellele, et autor on teinud selles protsessis valikuid, mitte aga sellele, kas ese ise – või loomeprotsessi lõpptulemus – väljendab tegelikult kunstilist pingutust. Küsimus, kas ese on piisavalt algupärane, muutuks seega pigem tõendite küsimuseks kui õigusküsimuseks.
- 13 Kui algupärasuse nõude tõlgendamine oleks niimoodi piiratud, tähendaks see tõenäoliselt, et loomingulistele ja vabadele valikutele, mida autor peab olema teinud ja mida tarbekunstiese peab väljendama, esitatakse suhteliselt madalad nõuded. See omakorda tooks kaasa ohu, et autoriõiguse kaitse laieneks isegi sellistele esemetele, mis ei pruugi olla liigitatud teosteks. Lisaks võib see viia selleni, et teostena oleksid kaitstavad lihtsad esemed, mis ei ole algselt loodud kunstilise eesmärgiga või millel puudub isikupärane kunstiline olemus.
- 14 Kui autoriõiguse kaitse laieneks suhteliselt lihtsatele esemetele, mis võivad paljudel juhtudel olla siiski suure kaubandusliku väärtusega, tekiks konkurentsile ja uuendustele avalduvate kahjulike tagajärgede oht. Algupärasusele esitatavad madalad nõuded võivad vähendada ka autoriõiguse kui sellise järgimist.
- 15 Tarbekunstieseme algupärasusele esitatavad madalad nõuded võivad lisaks vähendada disainilahendustele antava vähem ulatusliku kaitse tähtsust. Sellega seoses tekib ka küsimus, kuidas seostuvad tarbekunstieseme algupärasusele esitatavad madalad nõuded disainilahenduste puhul kaitse saamiseks nõutava isikupära nõuetega. Kuigi autoriõigust käsitlevatel õigusnormidel ja disainilahendusi käsitlevatel õigusnormidel on erinevad eesmärgid, ei tundu olevat mõistlik ja soovitatav kord, mille kohaselt antakse autoriõigusest tulenev kaitse disainilahendusele kui teosele, kui disainilahendus ei ole piisavalt isikupärane, et saada kaitset disainilahendusena. Euroopa Kohus on sedastanud, et kuigi disainilahenduse kaitse ja autoriõigusest tuleneva kaitse võib anda samale tarbekunstiesemele kumulatiivselt, saab selline kumuleerimine toimuda vaid teatud olukordades (vt kohtuotsus Cofemel, punkt 52). Algupärasusele esitatud liiga madalad nõuded võivad aga viia selleni, et enamikul juhtudel võib tarbekunstiesemele laiendada kahekordne kaitse. Sellises olukorras võib olla küsitav, millist ülesannet peaks disainilahenduste kaitse ELi õiguses täitma.
- 16 Teisest küljest võiks tõlgendus olla ka selline, et hinnates, kas tarbekunstiese peegeldab autori isikupära, väljendades tema vabu ja loomingulisi valikuid, tuleks lähtuda teosest endast; ese ise peab peegeldama autori isikupära ja väljendama teatavat kunstilisuse taset või omama seda, mida muu hulgas Rootsis ja Saksamaal on – vähemalt varem – nimetatud „originaalsuseks“. Selle tõlgenduse kohaselt

võib hindamine tähendada, et ese peab olema teatud määral isikupärane ja mingil viisil ainulaadne. Või teisisõnu – tegemist peab olema esemega, mis on saavutanud teatava iseseisvuse ja algupärasuse taseme ning mis väljendab autori isikupära.

- 17 Sellise hindamise puhul keskendutakse seega sellele, kas tarbekunstiese ise väljendab teatud kunstilist tulemust. Hindamisel, kas esemele peaks laienema kaitse, tuleb seega lähtuda esemest endast, mitte aga autori loomeprotsessist ja autori poolt teose loomisel tegelikult tehtud valikutest. Küsimus peaks seisnema selles, kas ese ise on kunstiline saavutus ja kas see väljendab kunstilist pingutust.
- 18 Sellise hindamise puhul – eelkõige juhul, kui tegemist on tarbekunstiesemega – võib ainuõigust taotlev isik olla kohustatud selgitama ja võib-olla ka tõendama, kuidas ese väljendab kunstilist pingutust. Selgetel juhtudel, kui need elemendid on eristatavad eset pelgalt vaadates, võib olukord olla selline, et selgitusi või tõendeid ei ole üldse vaja.
- 19 Samuti võib kaaluda, kas sellise hindamise puhul on võimalik kohaldada mingisugust täiendavat reeglit. Näiteks võib küsida, kas hindamise seisukohast on oluline, et identne või sarnane ese on loodud enne või – sõltumatult ja ilma eset tundmata – pärast kõnealuse eseme loomist. Selle näitlikustamiseks võib märkida, et Rootsi õiguses on – vähemalt varem – kohaldatud nn dubleerimise kriteeriumi. See kriteerium tähendab, et kui eset võidakse sõltumatult dubleerida, siis ei vasta see algupärasuse nõudele. Kriteerium iseenesest ei andnud siiski vastust küsimusele, kas algupärasuse nõue oli täidetud.
- 20 Esemee algupärasuse hindamisel võib arutleda ka selle üle, millist tähtsust omab tõsiasi, et tarbekunstiese koosneb elementidest, mida leidub tavalistes disainilahendustes, või põhineb varasemate tuntud mudelite variatsioonidel ja kujutab endast neid variatsioone. Patent- ja marknadsöverdomstoleni (patendi- ja kaubandusajade apellatsioonikohus) hinnangul ei tohiks iseenesest olla mingit takistust kaitsta teosena tavaliste disainilahenduste elementidest koosnevat tarbekunstieset. Autoriõigusest tuleneva kaitse saamiseks peaks määrav tegur olema hoopis tõsiasi, et nende disainilahenduste elemente on kasutatud ja kombineeritud nii, et lõpptulemus on kunstiteosena autoriõigusega kaitstav. Kui tegemist on tarbekunstiesemega, on tuntud disainilahenduste elementidel põhineva kunstilise loomingu võimalused sageli siiski piiratumad. Seega ei saa lähtepunktiks olevad varasemate tuntud mudelite lihtsad variatsioonid väljendada sellist kunstilist pingutust, mis on vajalik selleks, et esemele laieneks teosele antav kaitse.

Küsimus, kas tarbekunstiteos rikub ainuõigust teosele

- 21 Käesolevas asjas on tekkinud küsimus, kuidas tuleks kontrollida, kas autoriõigust väidetavalt rikkuv ese kuulub direktiivi 2001/29/EÜ artiklite 2–4 alusel teose autorile antava ainuõiguse kohaldamisalasse ja rikub seda ainuõigust. Sisuliselt on küsimus selles, kuidas tuleks hinnata teose ja autoriõigust väidetavalt rikkuva

eseme sarnasust ning millist sarnasust on vaja selleks, et autoriõigust väidetavalt rikkuv ese oleks käsitatav teosele antud ainuõiguse rikkumisena.

- 22 Euroopa Kohus on sedastanud, et direktiivi 2001/29 artikli 2 punkti c tuleb tõlgendada nii, et selle sättega fonogrammitootjale antud ainuõigus lubada või keelata oma fonogrammi reprodutseerimist võimaldab tal keelata kolmandal isikul võtta tema fonogrammilt isegi väga lühikest helilõiku selleks, et see lõik teise fonogrammi üle viia, välja arvatud juhul, kui see lõik viiakse üle muudetud ja kuulamisel mitteäratuntaval kujul (vt 29. juuli 2019. aasta kohtuotsus Pelham jt, C-476/17, EU:C:2019:624, punkt 39).
- 23 Euroopa Kohtu otsusele Pelham jt tuginedes võib asuda seisukohale, et selleks, et teha järeldust, et direktiivi 2001/29/EÜ artiklite 2–4 alusel autorile antavat ainuõigust teosele on rikutud, tuleb hinnata, kas teos on autoriõigust väidetavalt rikkuvas esemes äratuntav. Kui see on nii, tekib küsimus, kuidas peaks hindamine toimuma ja mida täpselt on vaja selleks, et teos oleks autoriõigust väidetavalt rikkuvas esemes äratuntav. Kui hindamisel ei tule keskenduda sellele, kas teos on autoriõigust väidetavalt rikkuvas esemes äratuntav, tekib hoopis küsimus – mida tuleb uurida –, kas ese tekitab teosest erineva üldmulje või mitte või millele veel tuleks hindamisel keskenduda.
- 24 Selles kontekstis võib võrdlusena uurida ka seda, mis on kohaldatav teistes intellektuaalomandiõiguse valdkondades. Ühenduse disainilahenduse väidetava rikku mise puhul on otsustavaks teguriks see, kas väidetavalt rikkuv disainilahendus jätab – või ei jäta – erinevat üldmuljet (vt nõukogu 12. detsembri 2001. aasta määruse (EÜ) nr 6/2002 ühenduse disainilahenduse kohta artikli 10 lõige 1). Kaubamärkide puhul tuleb selle asemel kõiki asjakohaseid asjaolusid arvesse võttes üldiselt hinnata tõenäosust, et üldsus ajab kaubamärgid segi (vt näiteks 22. juuni 1999. aasta kohtuotsus Lloyd Schuhfabrik Meyer, C-342/97, EU:C:1999:323, punkt 18). Sellega seoses tuleb märkida, et asjaomased õigusaktid on asjakohaste ainuõiguste ulatuse osas erinevalt sõnastatud.
- 25 Teosele antud kaitse ulatuse kohta on Euroopa Kohus märkinud, et direktiivi 2001/29 artikli 2 alusel antud kaitset tuleb tõlgendada laialt (16. juuli 2009. aasta kohtuotsus Infopaq International, C-5/08, EU:C:2009:465, punktid 40–43). Lisaks on Euroopa Kohus leidnud, et miski direktiivis 2001/29 ei võimalda järeldada, et niisuguse kaitse ulatus sõltuks loomevabaduse astmete võimalikest erinevustest mitmesugustes kategooriates teoste loomisel (vt 1. detsembri 2011. aasta kohtuotsus Painer, C-145/10, EU:C:2011:798, punkt 97). Euroopa Kohus on lisanud, et kaitse ulatus ei sõltu teose autori loomevabaduse astmest ja seega ei ole see nõrgem kui mis tahes teosel (vt kohtuotsus Cofemel, punkt 35). Viidatud kohtuotsustest ei selgu siiski, kas Euroopa Kohtu märkused puudutavad algupärasuse tähtsust teosele antud kaitse kohaldamisala seisukohast või kujutavad endast – vastavalt Patent- och marknadsöverdomstoleni (patendi- ja kaubandusasjade apellatsioonikohus) arusaamale – järeldust, et autoriõigusega kaitstavaid eri liiki teoseid –

fotograafiateoseid, tarbekunstiteoseid ja muud liiki teoseid – tuleks hinnata ja kaitsta ühtemoodi.

- 26 Teistes intellektuaalomandiõiguse valdkondades on selgelt märgitud, et eristatavus või isikupära on kaitse ulatuse seisukohast oluline. Euroopa Kohus on näiteks sedastanud, et mida eristusvõimelisem on kaubamärk, seda suurem on segiajamise tõenäosus (vt näiteks 11. novembri 1997. aasta kohtuotsus SABEL vs. Puma, Rudolf Dassler Sport, C-251/95, EU:C:1997:528, punkt 24, ja 22. juuni 1999. aasta kohtuotsus Lloyd Schuhfabrik Meyer, C-342/97, EU:C:1999:323, punkt 20). Lisaks on määruse (EÜ) nr 6/2002 ühenduse disainilahenduse kohta artiklis 10 sätestatud, et kaitse ulatuse hindamisel võetakse arvesse autori vabadusastet disainilahenduse väljatöötamise käigus. Artikli 6 kohaselt võetakse sama tegurit arvesse ka disainilahenduse eristatavuse hindamisel. Küsimus on selles, kas see lähenemisviis – seos ühelt poolt eristusvõime või isikupära ja teiselt poolt kaitse ulatuse vahel – kehtib samamoodi autoriõiguse küsimustes seoses teose algupärasuse ja teosele antava kaitse ulatusega.
- 27 Patendi- och marknadsöverdomstoleni (patendi- ja kaubandusajade apellatsioonikohus) hinnangul on asjakohane kord, mille puhul on algupärasuse määr kaitse ulatuse seisukohast oluline. Mida algupärasem – või ainulaadsem ja kunstiliselt isikupärasem – on teos, seda suurem peaks olema sellele teosele antud kaitse ulatus.
- 28 Teosele antud kaitse ulatuse hindamisel tekib ka küsimus, millist tähtsust omab tõsiasi, et teised sarnased tarbekunstiesemed on loodud enne või – teosest sõltumatult ja seda tundmata – pärast teose loomist.
- 29 Samamoodi nagu hindamisel, kas tarbekunstiesemele laieneb teosele antav kaitse, võib esitada ka küsimuse, millist tähtsust omab rikkumise hindamisel ja kaitse ulatuse hindamisel tõsiasi, et teos ja autoriõigust väidetavalt rikkuv tarbekunstiese koosnevad elementidest, mis sisalduvad tavalistes disainilahendustes või põhinevad varasemate tuntud disainilahenduste või praeguste disainisuundumuste variatsioonidel ja kujutavad endast neid variatsioone.